

ציבור, ולרבי יהושע בתור קרבן יחיד [ונפקא מינה לסמיכה, שהיחיד סומך ולא הציבור, וכן אם הנסכים באים משלו או משל הציבור].

וליקרב הוא גופא עולה? אלא לאו, גזרה לאחר הכפרה אטו לפני הכפרה! שמע מינה!

תניא נמי הכי שקרבנות הציבור שנתרו מקייצין בהן את המזבח: דתניא: מזה הן מביאין מן המותרות של ציבור שנתרו מהשנה הקודמת? — קיין כבנות שוח^{יב-ב} למזבח. כאדם שמביא לקינוח סעודה מיני מתיקשפירוט ונתקראי שנתו וקייץ שוקינוטש"י).

ותמהינן: וכי אפשר להביא למזבח פירות? והבתיב "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה", וכל הפירות הן בכלל זה!?

ומשינין: תני רב חנינא: הכי קאמר — קיין זה שמקייצים את המזבח, הוא כבנות שוח לאדם!

דרש רב נחמן בר רב חסדא: אין מקייצין את המזבח בעולת העוף, שאין מביאין בדמי הנדבה עולת העוף אלא בהמה בלבד.

אמר רבא: הא בורכא! דבר זה, בדוי מלבך הוא, כי זאת — מנין לך?

אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרבא: מאי בורכתא? אמאי קרית לה דבר בדוי, והרי אנא אמריתה להא דינא שאין מקייצין בעולת העוף ניהליה בפני רב נחמן, ומשמיה דרב שימי מנהרדעא אמריתה ניהליה.

ואמאי לא אמרינן נקרבו אינהו גופייהו עולה! והרי יש בהם קדושת עולה, שהרי הם נמכרים במומם, ומביאים בדמיהם עולת נדבה?

אלא, לאו, שמע מינה גזרינן גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה!

אמר רבא: אף אנן נמי תנינא: שני שעירי יום הכיפורים, אם אירע שמת השעיר המשתלח לאחר ההגדלה, והוצרכו להביא זוג שעירים חדש כדי להגדיל אחד לה' ואחד לעזאזל, ונמצא שיש לנו עתה שני שעירים לה' —

האחד מהם יקרב לשעיר הנעשה בפנים, והשני ירעה עד שיסתאב וימכר, ויפלו דמיו לנדבה!

ואמאי ירעה עד שיסתאב? מדוע לא יקרב איהו גופיה עולה? אלא לאו, שמע מינה, גזרה אחר כפרה אטו לפני כפרה!

אמר רבינא: אף אנן נמי תנינא: אשם שמתו בעליו או שנתכפרו בעליו באשם אחר — ירעה האשם שנתר עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה!

רבי אליעזר אומר — ימות. כי האשם דינו הוא כחטאת, שאם מתו בעליה או נתכפרו באחרת, תמות!

רבי יהושע אומר: ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בעליו בדמיו עולה!

והנפקא מינה בין תנא קמא לרבי יהושע היא, שלתנא קמא הוא קרב בתור קרבן

הם נותרו, הם ראויים להקרב בתור נדבת עולה של ציבור לקיץ המזבח.

החיצון כדי שלפחות יתכפר המזבח החיצון, הרי ניתן להביא שעיר של זה בזה.

ואם כן, הוא הדין קרבן תמיד, שהוא עולה, אפשר להביאו בתור עולת נדבה לקיץ המזבח, שהרי יש בהם מקצת ענין משותף, ששניהם הם קרבן עולה.

שנינו במשנה: ועל זדון טומאת מקדש וקדשיו, שעיר הנעשה בפנים ויום הכיפורים מכפרין!

מנחני מילי?

דתנו רבנן: "וכפר על הקדש מטומאות בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם".

פשעים — אלו המרדים. וכן הוא אומר: "מלך מואב פשע בי". ושם הוא לשון מרידה, שמרד מלך מואב במלך ישראל. ואומר: "אז תפשע לבנה בעת ההיא". והוא המרד שמרדה אדום בשלטון ישראל.

חטאות — אלו השגגות, וכן הוא אומר "נפש כי תחטא בשגגה!"

שנינו במשנה: על שאר עבירות שבתורה, הקלות והחמורות, הזדונות והשגגות, הודע ולא הודע, עשה ולא תעשה, כריתות ומיתות בית דין — שעיר המשתלח מכפר.

והוינן בה: מדוע חזר התנא ושנה פעמיים את אותם הדברים בשני לשונות, שהרי — היינו עבירות קלות, היינו עשה ולא תעשה, ומדוע חזר ושנה אותם התנא פעמיים?

וכמו כן תיקשי: היינו חמורות, היינו

דאמר רב שימי מנהרדעא: מותרות של אשם, שמתו בעליו או נתכפרו באחר, לנדבת ציבור אזלי.

ואין עולת עוף בציבור. לפיכך לא מקייצי בעופות!

ואף שמואל סבר להא דרבי יוחנן: דלר"ש תמידין שלא הוצרכו מקייצין בהן את המזבח (רש"י) דאמר רב יהודה אמר שמואל: קרבנות ציבור — סכין, דהיינו השוחטין סתם בסכין, הסכין מושכתן למה עהן מיועדין. ואפילו כשבתחילה חל עליהם שם עולת תמיד, הרי כשנותרו לשנה הבאה הם מיועדים לקיץ המזבח, ושחיתתם מושכתן להיות קיץ המזבח מבלי שייעשה בקרבן ענין נוסף כדי להחיל עליו שם קיץ המזבח.

תניא נמי הכי, דאי איכא בקרבן מקצת מעניינו אפשר להקריבו בתור קרבן אחר.

שהרי שנינו במשנה: רבי שמעון אומר שעירי ראשי חדשים מכפרים על הטהור שאכל את הטמא, ושל רגלים מכפרין על שאין בה ידיעה לא בתחילה ולא בסוף!

וקתני עלה בכרייתא: ומודה רבי שמעון בשעיר חטאת של ציבור, שאם לא קרב ברגל יקרב בראש חודש, ואם לא קרב בראש חודש יקרב ביום הכיפורים, ואם לא קרב ביום הכיפורים יקרב ברגל, ואם לא קרב ברגל זה יקרב ברגל אחר. וזאת, על אף שכפרתם חלוקה, כיון שמתחלתו לא בא אלא לכפר על מזבח החיצון.

והיינו, כיון שיש מקצת דבר משותף בין כל השעירים, והוא — הקרבתם על מזבח

כריתות ומיתות בית דין.

וכמו כן תיקשי: הודע היינו מזיד, לא הודע היינו שוגג.

אמר רב יהודה: הכי קאמר: על שאר עבירות שבתורה, בין קלות בין חמורות, בין שעשאן בשוגג בין שעשאן במזיד — אותן שעשאן בשוגג והתחייב עליהן אשם תלוי [כגון שאכל חתיכה מתוך שתי חתיכות, שאחת היתה חלב והשניה שומן, ואינו יודע איזה אכל], הרי בין נודע לו ספיקן, שנודע לו שאכל ספק חלב לפני יום הכיפורים והתחייב בקרבן אשם תלוי, בין לא נודע לו ספיקן לפני יום הכיפורים ועדיין לא התחייב באשם תלוי, אין הוא צריך להביא לאחר יום הכיפורים אשם תלוי, משום שהוא התכפר בשעיר המשתלח.

ועתה מבארת הגמרא את הסיפא: ואלו הן עבירות קלות — עשה ולא תעשה. ואלו הן חמורות — כריתות ומיתות בית דין!

והוינן בה: האי עשה שהשעיר המשתלח מכפר עליו, היכי דמי?

אי דלא עשה תשובה, כיצד מהני ליה קרבן דיום הכיפורים? והא "זבח רשעים תועבה", וכיון שהוא עצמו אינו יכול להביא קרבן ולהתכפר, כיצד יכפר עליו קרבן הציבור ביום הכיפורים?

ואי דעבד תשובה לפני יום הכיפורים, הרי כל יומא נמי הוא מתכפר, ללא צורך בכפרת יום הכיפורים ובשעיר המשתלח.

דתניא: עבר על מצות עשה, ועשה תשובה — לא זז משם עד שמוחלין לז?

ומשנינן: אמר רבי זירא: הכא במאי עסקינן במי שלא שב, אלא בעומד במרדו, ובכל זאת הוא מתכפר ביום הכיפורים, ורבי היא, הסובר שהחסרון של "זבח רשעים תועבה" הוא בכל יום, חוץ מביום הכיפורים, שמכפר אפילו לאותם שאינם שבים.

דתניא, רבי אומר: על כל עבירות שבתורה, בין עשה תשובה בין לא עשה תשובה, יום הכיפורים מכפר. חוץ ממי שהוא פורק-עול, שכופר בעיקר, ומגלה פנים בתורה, שמחציף פניו כשהוא בא לדרוש בדברי תורה, ומדבר כנגדה בצורה מבוזה, ומפר ברית בבשר, ברית מילה. שבשלשת אלו, רק אם עשה תשובה, יום הכיפורים מכפר, ואם לאו, אין יום הכיפורים מכפר.

ומבארת הגמרא: מאי טעמא דרבי?

דתניא: "כי דבר ה' בזה" — זה הפורק עול, ומגלה פנים בתורה. חסר הסבר עיין רש"י.

"ואת מצותו הפר" — זה המפר ברית בכשר.

"הכרת תכרת" — הכרת לפני יום הכיפורים, תכרת לאחר יום הכיפורים.

יכול תכרת הנפש אפילו עשה תשובה? תלמוד לומר "עונה בה" — לא אמרתי שתכרת, אלא בזמן שעונה בה!

ומכך שגילתה התורה שבשלשת עבירות אלו אין יום הכיפורים מכפר אלא אם עשה תשובה, מוכח שבשאר עבירות, יום הכיפורים מכפר אפילו בלא עשה תשובה.